

TYÖELÄMÄ- JA TASA- ARVOVALIOKUNNAN MIETINTÖ 1/2009 vp

Hallituksen esitys laiksi maapuolustusvelvollisuutta täyttävän työ- ja virkasuhteen jatkumisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 2 päivänä joulukuuta 2008 lähettänyt työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan valmis-televasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi maapuolustusvelvollisuutta täyttävän työ- ja virkasuhteen jatkumisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 207/2008 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Raila Kangasperko, työ- ja elinkeinoministeriö

- hallitusneuvos Timo Turkki, puolustusministeriö
- hallitusneuvos Pertti Siiki, sosiaali- ja terveysministeriö
- päälakimies Timo Koskinen, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- lainopillinen asiamies Risto Tuominen, Suomen Yrittäjät ry
- järjestösihteeri Kaj Raninen, Aseistakieltäytyjäliitto ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Elinkeinoelämän keskusliitto EK
- Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry
- Akava ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki maapuolustusvelvollisuutta täyttävän työ- ja virkasuhteen jatkumisesta. Samalla kumottaisiin vuoden 1962 alusta voimassa ollut palvelukseen kutsutun asevelvollisen työ- tai virkasuhteen jatkumisesta annettu laki, joka on sekä sisällöltään että terminologialtaan vanhentunut. Lakiin liittyviä muita lakeja ehdotetaan muutettaviksi tarpeellisin osin.

Ase-, siviili- tai aseettomaan palvelukseen määrättyllä työntekijällä olisi oikeus saada vapaata palveluksen suorittamiseksi, ja hänellä olisi tehostettu irtisanomissuoja. Palvelukseen määrättyllä olisi myös oikeus palata aikaisem-

piin tehtäviinsä palveluksen päätyttyä tai keskeydyttyä. Hänen tulisi kuitenkin noudattaa tiettyjä ilmoitusaikoja voidakseen palata takaisin työhön. Säännökset koskisivat sellaisinaan myös vapaaehtoisesti asepalvelusta suorittavia naisia.

Asevelvollisuuslaissa säädettäisiin siitä, että kutsunnoissa olisi huolehdittava työsuhteen jatkumiseen liittyvien säännösten selvittämisestä kutsunanalaisille. Asevelvollisuuslaissa ja siviilipalveluslaissa säädettäisiin lisäksi, että joukko-osaston komentajalla ja siviilipalveluskeskuksen johtajalla olisi velvollisuus antaa palveluksessa olevalle tarpeelliset tiedot niistä menettelytavoista ja määräajoista, joita palveluk-

sessä olevan on noudatettava työhön palaamiseksi. Sääntelyn tarkoituksena on, että palvelukseen määrättävät ja palveluksessa olevat nuoret

henkilöt tietäisivät nykyistä paremmin oikeuksistaan.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan keväällä 2009.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina.

Esityksen lähtökohtana on nykyaikaistaa maanpuolustusvelvollisuutta täyttävän työ- ja virkasuhteen jatkumista koskevat säännökset vastaamaan muuttuneita olosuhteita. Tavoitteena on, että palvelukseen määrättävät ja määrättyt nuoret henkilöt tuntevat nykyistä paremmin työsuhteturvaan ja työsuhteen jatkumiseen liittyvät oikeutensa ja velvollisuutensa. Lisäksi esityksen mukaan vapaaehtoiseen asepalvelukseen osallistuvien naisten työhönpaluuta koskevat säännökset muutetaan yhdenmukaisiksi muiden palvelukseen osallistuvien työhönpaluuta koskevien säännösten kanssa.

Nykykäytännön mukaan ennen palvelusta työsuhteturvaan ja työhönpaluuseen liittyvistä asioista tiedotetaan kaikille kutsuntavelvollisille lähetettävässä puolustusvoimien julkaisemassa Varusmies-tiedotteessa. Lisäksi asiaa käsitellään kutsunnoissa suullisesti. Sen sijaan palveluksen aikana varusmiespalvelua ja siviilipalvelua suorittavilla on erilaiset mahdollisuudet saada asiasta tietoa. Varusmiespalvelua suorittaville työsuhteeseen liittyvistä asioista kerrotaan ennen kotiuttamista järjestettävällä ns. kotiuttamisoppitunnilla, mutta siviilipalvelua suorittaville vain palveluksen alkuun liitetyllä koulutus-

jaksolla. Esityksen mukaan joukko-osaston komentajalla ja siviilipalveluskeskuksen johtajalla on velvollisuus huolehtia siitä, että palvelua suorittavat tuntevat työsuhteen jatkumiseen liittyvät oikeutensa ja niiden toteuttamisen menettelytavat. Valiokunta pitää tärkeänä, että eri tavoilla maanpuolustusvelvollisuutta täyttävillä on yhdenmukaiset mahdollisuudet saada tietoa palvelussuhdeasioista. Valiokunta pitää ehdotettuja lainmuutoksia tarpeellisina ja katsoo niiden parantavan ja selkiyttävän erityisesti siviilipalvelua suorittavien nuorten tiedonsaantioikeuksia ja mahdollisuuksia.

Asepalvelusta suorittavien naisten oikeudet työhönpaluuseen palveluksen keskeyttämisen yhteydessä ovat jonkin verran rajoitetummat kuin palveluksensa keskeyttävillä miehillä. Valiokunta pitää tärkeänä muuttaa naisten työhönpaluuoikeutta koskevia säännöksiä siten, että naisten vapaaehtoiseen asepalvelukseen osallistuvat ja muuta maanpuolustusvelvollisuutta täyttävät ovat työhönpaluun suhteen yhdenvertaisessa asemassa.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella työelämä- ja tasa-arvovaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksytään muuttamattomina.

Helsingissä 26 päivänä helmikuuta 2009

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Arto Satonen /kok	Jari Larikka /kok
vpj.	Jukka Gustafsson /sd	Markus Mustajärvi /vas
jäs.	Susanna Haapoja /kesk	Sanna Perkiö /kok
	Anna-Maja Henriksson /r	Paula Sihto /kesk
	Arja Karhuvaara /kok	Katja Taimela /sd
	Johanna Karimäki /vihr	Tarja Tallqvist /kd
	Merja Kuusisto /sd	Jyrki Yrttiaho /vas
	Esa Lahtela /sd	vjäs. Juha Rehula /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

neuvotteleva virkamies Marjaana
Kinnunen.